

רב אשי אמר בזר שאכל תרומה משלו וקרע שיראים כולי –
רב אשי said; by a *Zohr* who ate his own and ripped silk, etc.

OVERVIEW

רב אשי explained that there is קלב"מ by תרומה in a case where a זר ate תרומה (for which there is a חיוב מיתה), while at the same time he was ripping someone's clothes (which is a חיוב ממון). He is exempt from paying for the clothes since he is רב אשי solution. תוספות discusses the novelty in רב אשי for eating the תרומה. חיוב מיתה

פירש הקונטרס¹ דסבירא ליה לרב אשי דמיתה לזה ותשלומין לזה² פטור -

רב אשי explained that ר"א maintains that when there is a חיוב מיתה for one party and a payment due to another party, he is exempt from paying even though the חיוב מיתה was to a different party than the חיוב ממון -

ופליג³ אדרבא דאמר בפרק קמא דסנהדרין (דף יא, א ושם) פלוני בא על בת פלוני⁴ והזמו⁵ -

רב אשי argues with רבא who ruled in the first פרק of סנהדרין; witnesses who testified; 'that person had relations with the daughter of another person', and the witnesses were impeached, the rule is that the witnesses that were impeached -

נהרגין ומשלמין ממון לזה ונפשות לזה -

Are killed and they pay; money to one party, and their life to the other party.

This concludes the statement of רבא, which תוספות clarifies -

פירוש ממון לבת שרצו להפסיד לה כתובתה⁶ ונפשות לזה שאומר שבא עליה⁷ -

The explanation is that the עדים pay money to the daughter, since the עדים

¹ ואע"ג דמיתה לאו משום ממונא דניזק אתיא ליה מיפטור, וסב"ל לרב אשי דמיתה לזה ותשלומין לזה פטור, רש"י בד"ה וקרע (לא, א) See 'Thinking it over' # 1.

² The חיוב מיתה is - so to speak - to Hashem, while the חיוב ממון is to the owner of the clothes. רב אשי maintains that even under these circumstances (where he is not killed on account of the person to whom he owes money, but for something else, nevertheless) קלב"מ applies. [רש"י, however, does not mention the concept of חיוב מיתה לזה וממון לזה regarding תרומה (in the case of זר שאכל תרומה (תחב לו וכו' because there the חיוב ממון to the כהן can only be caused by eating תרומה, which in turn causes the חיוב מיתה so it is מיתה ותשלומין לאחד [רע"א].]

³ רש"י does not say this, rather תוספות infers this from רש"י. Since רש"י states that ר"א maintains חיוב מיתה לזה ותשלומין לזה, this indicates that he disagrees with רבא who maintains חיוב מיתה לזה ותשלומין לזה.

⁴ נערה המאורסה The woman was a.

⁵ The process of הזמה is that another set of witnesses testified that the original set could not have seen this act of זנות, for at that exact time they were with us (עמנו הייתם) in another place. The rule is that the last עדות are believed and we punish the initial group by visiting upon them that which they attempted to do to the alleged ones.

⁶ See רש"י there ומשלמין ד"ה that the payment is to the father of the נערה המאורסה for the potential loss of the כתובה, which would go to him, since she is still a נערה ברשות אביה. This explains why it is not מיתה ותשלומין לאחד (since seemingly they wanted to be מחייב her מיתה as well, so they are paying her ממון for the כתובה, and מיתה for their testimony that she was מזונה), since the תשלומין is to her father (see מהרש"א).

⁷ Their testimony would have instructed ב"ד to stone this man (and the woman) for living with a נערה המאורסה.

wanted to cause her to lose her כתובה, and they forfeit their lives to this man who they claimed that he was with her.

In summation: According to רש"י this is a case of לזה (the owner of the שיראים), and nevertheless רב אשי maintains that קלב"מ is effective even in such a case and he argues with רבא who maintains that by לזה ונפשות לזה there is no קלב"מ.

⁸פירש"י disagrees with תוספות

ואין נראה⁹ דאי חשיב אכילת תרומה וקריעת שיראין ממון לזה ונפשות לזה -

And this is not תוספת view; for if you consider eating תרומה and ripping שיראים a case of לזה ונפשות לזה -

אם כן תקשי ליה לרבא הא דתנן בהמניח את הכד (בבא קמא דף לד, ב ושם) -

If this is indeed so (that מיתה לזה וממון לזה is considered לשמים), there will be a difficulty on רבא from that which we learnt in a משנה in הכד -

והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור מפני שנידון¹⁰ בנפשו -

‘And he who lit the stack of grain on שבת is exempt from paying for the grain since he is liable with his life’ (החילול שבת for חייב שקילה he) -

והיינו מיתה לזה משום שבת ותשלומין לזה משום גדיש -

And this is (according to רש"י) a case of מיתה to one (לשמים) because of שבת, and payment to this person because he destroyed his heap of grain; why is there a ruling of קלב"מ (according to רבא) since (according to רש"י) it is לזה ותשלומין לזה (according to רבא) where ממון לזה ותשלומין לזה (according to רבא) maintains we do not rule קלב"מ -

אלא על כרחך חשיב מיתה ותשלומין לאחד -

Rather perforce we must conclude that the case with the grain is considered מיתה ותשלומין to one; even though the מיתה is לשמים, nevertheless -

הואיל ולא מתחייב מיתה בשביל אדם אלא לשמים -

Since he is not liable for מיתה because of another person, but rather he is מחויב -
מיתה ותשלומין לאחד but מיתה לזה ותשלומין לזה; that is not considered לשמים

⁸ תוספות will maintain that לזה ונפשות לזה is only if the מיתה וממון are to two people, but not if they are to a person and לשמים.

⁹ ועוד דאכתי מאי איכא בין רבא לאביי דאפילו אי הוה סבר רבא דיליף מאסון אסון הוה מיחייב כיון דהוי ממון writes: תוספות ישנים (אות ה') מיתה (which is אסון קלב"מ from רבא would derive רש"י understanding of) רש"י, even if רבא would derive מיתה לזה ותשלומין לזה (בידי שמים) he would still maintain by רבא תרומה (according to רש"י) that he is חייב since it is לזה ותשלומין לזה. See מהרש"א that there will be a difference if he ate the חבירו של חבירו, for then it is considered לא' מיתה וממון לא' since the מיתה is on account of חבירו של חבירו and the חבירו של חבירו is also חבירו של חבירו (see מהר"ם ש"ף) מצד חבירו (see מהר"ם ש"ף) מיתה וממון לא' (רש"י). The reason רב אשי states שלו is for novelty of אביי that even in this case of לזה וממון לזה we say קלב"מ.

¹⁰ Our משנה reads בנפשו שמתחייב בנפשו. The case there is where someone burnt his friend's grain on שבת. The משנה rules that he is פטור from paying for the grain on account of קלב"מ. See 'Thinking it over' # 1.

והכא נמי אכילת תרומה וקריעת שיראין הוי מיתה ותשלומין לאחד -

So here too; (the חיוב מיתה לשמים for) eating תרומה and the חיוב ממון for ripping the שיראים is considered לאחד and there is no dispute between רב אשי and רבא.

In summation; תוספות maintains that if there is a חיוב מיתה לשמים (for eating תרומה or being מחלל) and a חיוב ממון to an individual, it is considered לאחד and he is פטור; only in a case where there is a חיוב מיתה to one person (like the עדים זוממים who attempted to be מחייב מיתה) and a חיוב ממון to another person (the אב/בת), do we say לזה וממון לזה חייב.

תוספות offers an alternate view:

ורבינו יצחק רצה ליישב פירוש הקונטרס דחשיב הכא מיתה לזה ותשלומין לזה -

And the ר"י wanted to validate ש"ר explanation that here (by אכילת תרומה - גדיש) it is considered לזה ותשלומין לזה (and it differs from the case of שיראין - לפי שהן ב' מעשים אכילת תרומה וקריעת שיראין¹¹ -

Because here there were to separate acts; eating of the תרומה (the מיתה) and the ripping of the שיראין (the money) -

וכן פלוני בא על בתו של פלוני הם ב' עדיות -

And similarly in the case of רבא where עדים testified that this person was with that person's married daughter; there are two separate testimonies -

שהיו יכולין להעיד עליו בלא הבת ועל הבת בלא עליו -

For the witnesses could have testified only on the man without mentioning the daughter, or they could have testified on the daughter without mentioning the man; they could have either said -

פלוני בא על נערה המאורסה פלונית זינתה¹² -

That man was with a נערה המאורסה, without mentioning her name, or that נערה committed adultery without mentioning the man. They are two acts. Therefore in these two cases it is indeed a situation of לזה ונפשות לזה, since they were two separate acts (or testimonies), and in such a case there is a dispute between רב אשי ורבא whether מ"ק applies -

אבל מדליק גדיש הכל בא על מעשה אחד ולכך חשיב מיתה ותשלומין לאחד -

However in the case of גדיש מדליק everything came through one action (by

¹¹ According to the ר"י that it depends whether it was one act (where it is considered לא' ומיתה) or if it was two acts (where it is considered לזה ומיתה לזה [and רב אשי maintains that we still say מ"ק]), the case could have been that he ate the תרומה of the שיראין and nevertheless it would still be considered לזה ומיתה לזה (even though the מ"ק is to one person [the שיראין]), since it required two acts. רב אשי chose not to use this case because then he would (still) be liable to pay for the תרומה since קניה, so therefore רב אשי chose a case where there is no חיוב ממון at all.

¹² See 'Thinking it over' # 2.

burning the גדיש he was מחויב מיתה and ממון), **so therefore it is considered מיתה ותשלומין לאחד**.

In summation according to the ר"י (in פרש"י) if one act causes the חיוב מיתה וממון (like by גדיש) all agree that קלב"מ applies; however if the חיוב מיתה וממון are caused by two acts (like by תרומה or קלב"מ), there is a dispute between רבא (who maintains there is no קלב"מ) and רב אשי (who maintains there is קלב"מ).¹³

תוספות presents an opposing view:

ואין נראה לרבינו שמשון בן אברהם דהא אמר רב יוסף בפרק קמא דסנהדרין (דף ט, ב ושם) -
And the רשב"א does not agree to this distinction (between one act or two acts),
for רב יוסף stated in the first פרק of סנהדרין -

הביא¹⁴ הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימום לעידי הבעל¹⁵ -
The husband brought witnesses that his wife committed adultery (while she was an ארוסה), and the father brought witnesses who impeached the witnesses of the husband; the rule is -

עידי הבעל נהרגים ואין משלמין ממון¹⁶ -
The עידי הבעל are killed but they do not pay money
חזר והביא הבעל עדים והזימום לעידי האב¹⁷ עדי האב נהרגין ומשלמין ממון -
The husband returned and brought other עדים who impeached the האב; the rule is that the עדי האב are killed and required to pay; they pay -

ממון לזה פירוש לבעל שרצו להפסידו כתובה ונפשות לעדים¹⁸ -
Money to this one, meaning the husband since they wanted him to lose money by requiring him to pay the כתובה, and their life is forfeited because of what they

¹³ See 'Thinking it over' # 3.

¹⁴ This is the case of a רע מוציא שם רע (דברים [תצא] כב, יג-כא) (see מוציא שם רע), where the husband claims that she was not a בתולה by the מצוה, since she was מזנה while she was an ארוסה. If he verifies his claim through עדים, the woman is killed and loses her כתובה. If his claim is falsified (through זוממין עדים) he pays מאה כסף (to her father) and must remain married to her.

¹⁵ The האב עידי said that the עידי הבעל could not have seen this זנות since they were with us elsewhere (עמנו הייתם).

¹⁶ The testimony of the עידי הבעל would have caused her to be killed and to lose her כתובה. On account of זמן. כאשר זמן the עדי הבעל should be killed and required to pay her the כתובה, nevertheless the עידי הבעל are killed, but they do not pay her the כתובה since קלב"מ.

¹⁷ These last set of עדים are referred to as זוממין.

¹⁸ There are three sets of עדים; 1 עדי הבעל (who testify that she was מזנה), 2 עדי האב (who are מזים), 3 זוממי (עדי האב who are מזים). The עדי הבעל could cause that the woman be killed (מיתה) and that she loses her כתובה. When the עדי האב are מזים the עדי הבעל they could cause that the עדי הבעל should be killed (and that the עדי הבעל pay ממון to the אשה for attempting to make her lose the כתובה, which in actuality they will not pay because of קלב"מ) and that the בעל should now pay the מאה כסף (for מוציא ש"ר) and her כתובה. When the זוממי זוממי testify they cause that the עדי האב be killed (for attempting to kill the עדי הבעל) and pay money to the בעל (for attempting to make him pay the מאה כסף and the כתובה).

wanted to do to the original **עדי הבעל**.

והתם על הזמה אחת בא להם הכל -

But there it was all caused through one הזמה, so why is it considered נפשות and ממון לזה. Why is this different than מדליק גדיש, which is also one act and we do say "מ"קלב".¹⁹ Therefore the רשב"א rejects the idea that one act is considered ממון and two acts are לזה. ונפשות לזה.²⁰

offers another view:

ונראה לרבינו תם²¹ דרבא דוקא גבי עדים זוממים אית ליה דממון לזה ונפשות לזה חייב -

And it is the view of the ר"ת that maintains רבא only by לזה ונפשות לזה חייב

משום דבעינן שתתקיים הזמה כלפי כל אחד²² -

Because there is a requirement that the punishment for הזמה should be fulfilled regarding each party who was affected by the testimony -

ומיהו ממון ונפשות בחד גברא²³ פטור כיון דמתקיים בו קצת הזמה -

However when there is a punishment of ממון and נפשות by one person, he is exempt from payment since regarding this person, a partial הזמה is fulfilled -

אבל בעלמא מודה רבא דממון לזה ונפשות לזה פטור -

However elsewhere (not by עדים זוממין רבא) agrees that לזה ונפשות לזה רבא **is** **פטור**; and רבא will agree with רב אשי here.

proves that רבא maintains "מ"קלב" by לזה ונפשות לזה:

דהא גדי סמוך לו ועבד כפות לו דתנן פטור -

¹⁹ See 'Thinking it over' # 3.

²⁰ It is not clear how the רשב"א differentiates between the two cases of זוממי זוממין (where there is no "מ"קלב"), and the two cases of גדיש and תרומה (where we say "מ"קלב"). Perhaps he agrees to שיטת התוס' who distinguishes between מיתה לשמים (by גדיש ותרומה) where we say "מ"קלב", and מיתה for a person (by זוממי זוממין and פלוני בא) where there is no "מ"קלב".

²¹ The ר"ת does not differentiate whether it is one act or two acts or whether it is מיתה לאחר or מיתה לשמים; in all cases we say "מ"קלב". The only exception is in certain instances of הזמה as תוספות clarifies.

²² The עדים who testified that פלוני בא על בת פלוני wanted to hurt two people; the man (by sentencing him to death) and the woman (by making her lose her כתובה [see footnote # 6]). Each of these potential two victims is entitled that the זמם be fulfilled regarding the attempt on him. Therefore the עדים need to be killed for the attempt on the man and also need to pay for the attempt on the woman. [See עמוד קיג that the ר"ת derives this from the פסוק of [לעשות לאחיו] זמם, ועשיתם לו כאשר זמם, that there must be punishment for each one.]

²³ This would be in the case of a מוצש"ר (see footnote # 15) where the עדי הבעל were מזים, and we rule that the עדי הבעל are משלמים ואינם משלמים (even though it is by הזמה [where we require that כל אחד] and the עדי הבעל wanted to cause her to be killed and lose her כתובה), nevertheless since it is all regarding the same woman we say "מ"קלב" since a partial זמם was fulfilled regarding the woman. However by פלוני בא וכו' (or זוממי) the rule is זוממין ומשלמין since the עדים wanted to kill the בעל and make the woman lose money (and the עדי הבעל wanted to kill the בעל and make the בעל pay); the עדים זוממין wanted to hurt two separate people, therefore the rule is זוממין ומשלמין.

For in the case where the goat was close to it and the slave was tied to it, regarding which the משנה²⁴ teaches that he is פטור from paying for the goat -

ומוקמינן בפרק כיצד הרגל (בבא קמא דף כב, ב ושם) בגדי דחד ועבדא דחד²⁵ -

And we established this משנה in פרק כיצד הרגל that it is discussing a case where the goat belonged to one person and the slave belonged to another person; proving that פטור is מיתה לזה ותשלומין לזה.

ממון לזה ונפשות לזה by קלב"מ maintains רבא offers an additional proof that תוספות

ועוד דרבא גופיה אית ליה בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין דף עד, א) דרודף²⁶ ששבר כלים -

And additionally, it is פרק בן סורר ומורה himself who maintains in רבא that a רודף, who broke utensils while chasing his intended victim -

בין של נרדף בין של כל אדם פטור²⁷ אף על גב דהוי מיתה לנרדף ותשלומין לבעל הכלים -

Whether the utensils belonged to the נרדף or to any other person, the רודף is פטור from paying for the broken utensils since it is קלב"מ. The קלב"מ is effective there even though the מיתה is on account of the נרדף and the payment is to the owner of the utensils, who are two different people. It is a classic case of מיתה לזה וממון לזה and nevertheless we rule קלב"מ.

however, rejects this last proof: תוספות

ומיהו התם גבי רודף רבה גרס כדמוכח בהגוזל בתרא²⁸ (בבא קמא דף קיז, ב) -

However, there regarding a רודף the text reads רבה, not רבא, as is evident in פרק - רבא - הגוזל בתרא, therefore there is no proof from there as to the view of

ובפרק קמא דסנהדרין²⁹ (דף י, א) הוי רבא -

For in the first פרק of גירסא the מסכת סנהדרין רבא is.

In summation; the ר"ת maintains that in all cases we say קלב"מ, regardless to whom the חייב מיתה were and regardless whether it was done in one act or different acts. The only exception is

²⁴ The actual משנה is in בב"ק סא, ב, where it states that if someone sets fire to a pile of grain and the goat was near the pile and the slave was tied to the pile, the arsonist is פטור from paying for the goat.

²⁵ The גמרא there said that (according to ריש לקיש) the משנה is discussing where the goat belonged to one person and the slave belonged to another person and he lit the fire directly on the slave (for which there is a חייב מיתה); he is exempt from paying even for the goat, which belonged to another person. This is a case of מיתה לזה וממון לזה.

²⁶ רודף – literally a chaser – refers to a person who is chasing after another person to kill him (or to commit an illicit act of cohabitation). The rule is that anyone (including the נרדף; the one being chased) may kill the רודף if there is no other way to prevent the רודף from committing the crime. [See footnote # 40.]

²⁷ The רודף is חייב מיתה (by anyone) because of his act of רדיפה see footnote # 26.

²⁸ The גמרא there cites this ruling of רבה (regarding רודף) in connection with an episode in which רבה ruled accordingly.

²⁹ This is referring to the first case תוספות cited regarding פלוני בא על בת פלונית, which indicates that רבא maintains מיתה לזה וממון לזה (see footnote # 6).

by הזמה, where we require that זמם should be fulfilled to each potential victim, so therefore the rule by הזמה is מושלם ומשלמין.

פטרור continues to espouse the view that מיתה לזה וממון לזה is פטרור:

- ועוד אומר רבינו תם דעל כרחך לכולי עלמא מיתה לזה ותשלומין לזה פטרור -

And furthermore says the ר"ת that perforce you must say that everyone maintains מיתה לזה ותשלומין לזה is פטרור -

דהא קים ליה בדרכה מינייה דפטרור נפקא לן מלא³⁰ יהיה אסון וגומר -

For we derive the rule that פטרור is קלב"מ from the verse אסון יהיה אסון, etc. -

והתם הוי מיתה לאשה ותשלומין לבעל שהולדות שלו -

And there the מיתה is for killing the woman and the payment is to the husband the 'owner' of the fetuses; proving the קלב"מ applies even when it is מיתה לזה וממון לזה.

תוספות rejects this proof:

ואומר רבינו יצחק דאינה ראייה דהתם כיון שהולדות הן בגוף האשה -

And the ר"י argues that it is not a valid proof, for there (by the aborted pregnancy) since the fetuses are inside the woman's body -

חשיב מיתה ותשלומין לאחד³¹ -

It is considered מיתה ותשלומין לאחד (even though the actual payment is made to the husband -

מיתה וממון לא' it is considered בגוף האשה since it is מיתה וממון לא' ר"י proves that:

תדע דבפרק בן סורר ומורה (שם דף עז, א) בעי לחייב כשאין אסון באשה³² -

You should know that this case is to be considered as מיתה ותשלומין לאחד, because אסון בן סורר, פרק בן סורר, wanted to hold the attacker liable when there was no אסון to the woman -

³⁰ The פסוק in כא, כב reads; (משפטים) שמת (משפטים) כא, כב, פסוק וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו (see the משנה on לו, ב) that the aggressor (who inadvertently hit the woman) must pay (to the husband) for aborting the children, provided there was no אסון for the woman (she was not killed); however if there was an אסון (the woman was killed), the aggressor does not pay the ולדות since it is מיתה וממון לא' for killing the woman.

³¹ The ר"י here is following generally the reason which was mentioned previously (see 'In summation' by footnote # 13) that if it is one act it is considered מיתה ותשלומין לאחד and that is why it is קלב"מ, so certainly here where the fetus is part of the woman's body, so regardless that the payment is made to the husband, the loss of the fetus can be ascribed to the woman and it is מיתה וממון לאחד.

³² The גמרא there is discussing the same case as in footnote # 30 where the attacker wanted to kill someone and instead caused a woman's baby to abort. In a case where the woman was not killed, the attacker must pay ולדות. The גמרא there asks if the rule is that a רודף may be killed under all circumstances (even if the attack can be avoided by wounding the רודף, nevertheless the רודף may be killed), why should the רודף pay the ולדות, since he was under a death sentence (for he is a רודף to the other person). [See footnote # 40.]

אף על גב דניתן להצילו בנפשו דבמצות שבמיתה³³ הכתוב מדבר -

Even though that the victim is permitted to be saved at the expense of the attacker's life (he is a רודף); we know that he is a רודף, **for the פסוק is discussing a capital crime.** The reason (the גמרא initially assumed that) he is חייב (if לא יהיה אסון by the woman) is -

משום דהוי מיתה לזה שרצה להורגו ותשלומין לבעל -

Because the רודף is חייב מיתה to the person he wished to kill, and the payment is to the husband this proves that the גמרא there maintains that

מיתה לזה וממון לזה חייב - ואפילו הכי כשיש אסון פטור³⁴ -

And nevertheless if there is an אסון (if the woman was killed), the רודף is פטור from paying דמי ולדות to the husband because of קלב"מ, but seemingly it is מיתה לזה (to the woman) and ממון לזה (to the father) why is there קלב"מ -

והיינו משום דחשיב מיתה ותשלומין לאחד לפי שהן בגוף האשה כדפרישית -

So the reason must be because it is considered מאחד since the fetus is in the woman's body, as I explained previously.

In summation: There is a dispute between the ר"י and the ר"ת what we derive from the פסוק of ולא מיתה לזה (by ונגפן אשה הרה), the source of קלב"מ. The ר"ת maintains that it is a case of מיתה לזה; therefore we say קלב"מ in all cases. The ר"י maintains that the קלב"מ there is in a case where it was in one body, and therefore the rule of קלב"מ is limited to where the חיוב מיתה (רבא) were done in one act (according to).

offers a novel view:

ורבינו יצחק בן אשר אומר דבכל מקום מיתה לזה ותשלומין לזה חייב³⁵ -

And the ריב"א says that מיתה לזה ותשלומין לזה is חייב in all instances -

ועבד כפות לו³⁶ ורודף³⁷ שאני דניתן להציל לכל אדם וחייב מיתה לכל העולם -

And the cases of 'a slave tied to it' and the case of רודף are different, and we

³³ See רש"י there who writes: במצות שבמיתה. שהוא מתכוין להרוג את חברו והכה את האשה הכתוב מדבר. The attacker was planning on killing another person and accidentally hit the woman. He is therefore a רודף who is חייב מיתה.

³⁴ Why is there a difference between the case where he did not kill the woman [and he has to pay even though he is חייב מיתה לזה וממון לזה], and the case where he killed the woman; the same rule should apply since it is still מיתה לזה וממון לזה. Therefore we must conclude that if he killed the woman, the fetus is in the same body and therefore he is פטור for it is לא. However if the woman was not killed, it is a case of מיתה לזה וממון לזה; the act of רדיפה to the man for which he is חייב מיתה and the act of hitting the woman for which he is חייב ממון.

³⁵ This is the opposite of ר"ת who maintains that מיתה לזה וממון לזה is always פטור; however the ריב"א maintains that (according to רבא) מיתה לזה וממון לזה is always חייב.

³⁶ See footnote # 25, where he set fire to grain and someone's עבד was tied and there was a goat nearby; the arsonist is exempt from paying for the goat since it is קלב"מ for the עבד.

³⁷ See footnote # 27 that the רודף is פטור from paying for the כלים (of others) which he broke since קלב"מ.

rule there that he is פטור, even though it is (seemingly) לזה וממון לזה, **because** the רודף **can be killed by anyone and he is חייב מיתה to the whole world** not only to the עבד and נרדף respectively; he is חייב מיתה -

[אף לבעל העבד³⁸ ולבעל הכלים] ולהכי חשיב מיתה ותשלומין לאחד -
[Even to the owner of the (עבד) [goat] and the owner of the utensils (for they may kill him since he is a רודף)], **so therefore it is considered מיתה ותשלומין לאחד** and therefore he is פטור. However if it would be a case of לזה וממון לזה, he would be חייב.

anticipates a difficulty with the idea that a רודף is לכל העולם חייב מיתה:

ואף על גב דמעיקרא³⁹ בפרק בן סורר (גם זה שם) חשיב רודף מיתה לזה ותשלומין לזה -
And even though that initially the גמרא **in סורר** considered a רודף (who accidentally aborted fetuses) to be a case of **מיתה לזה ותשלומין לזה** (and that is why the רודף is חייב דמי ולדות if there was no אסון to the אשה); this however contradicts the ריב"א who maintains that by a רודף it is always מיתה ותשלומין לאחד since the רודף is לכל העולם חייב מיתה -

replies:

לפי המסקנא דקאמר אלא לא שנא חזר בו מאותה סברא⁴⁰ -
According to the conclusion however, when the גמרא said 'rather there is no difference', at that point the גמרא **retracted from that logic** that רודף is considered מיתה לזה וממון לזה -

והכי פירושו אלא לא שנא משום דהוי מיתה ותשלומין לאחד -
And this is the explanation of the answer, 'but rather there is no difference'; he always is פטור **since it is מיתה ותשלומין לאחד**.

responds to an anticipated difficulty:⁴¹

³⁸ The רש"י amends this to read; לבעל הגדי. It is to the בעל הגדי that there is a ממון חייב.

³⁹ See footnote # 34.

⁴⁰ ruled there that if one can stop the רודף by merely wounding him (and not killing him), and in fact he killed the רודף the killer is חייב מיתה. The גמרא proved that this is so from the fact that one has to pay the דמי ולדות if the mother was not killed. If the rule is that one may kill the רודף under all circumstances (even if he can be restrained by wounding him), why does the רודף need to pay for the ולדות; he is מחויב מיתה, and קלב"מ. Therefore we need to say that the חייב ממון is when he could be restrained by wounding him (and one is forbidden to kill the רודף), therefore since there is no חייב מיתה, there is a חייב ממון. The גמרא wanted to reject this proof (and one may always kill the רודף), and the reason there is a חייב ממון is because it is מיתה לזה (to the potential killer of the רודף) and ממון לזה (to the בעל האשה) therefore there is no קלב"מ (see תוספות previously footnote # 34). The גמרא did not accept this argument but insisted that by רודף it is always considered מיתה וממון לא' as רבה ruled. Therefore one will be חייב ממון for the ולדות only if the רודף can be restrained by wounding the רודף; so only then is there no קלב"מ. This supports the view of the ריב"א that by every רודף (who cannot be restrained except by killing him), it is considered מיתה וממון חייב and קלב"מ is effective.

⁴¹ According to the ריב"א that מיתה לזה וממון לזה is always חייב (except for רודף), why does רב אשי maintain here that he is פטור and similarly why is he פטור by גדיש it is מיתה וממון לזה.

[והכא חשיב מיתה ותשלומין לאחד⁴² כמו במדליק גדיש]:

[And here by מיתה ותשלומין לאחד, it is considered just like [שבת on מדליק גדיש].

SUMMARY

A chart summarizing some of the different cases and differing views.

המקרה/ השיטה/	זר שאכל תרומה וקרע שיריים בהליכתו פטור (רב אשי)	פלוגי בא על פלונית והוזמו נהרגין ומשלמין (לרבא)	הדליק הגדיש בשבת פטור	במוצש"ר הזימו עדי האב את עדי הבעל נהרגין ואין משלמין	במוצש"ר הזימו עדי הבעל את עדי האב נהרגין ומשלמין	גדי סמוך לו ועבד כפות לו פטור	רודף ששבר כלים בין וכו' כל אדם פטור	ונגפו אשה הרה אם אסון פטור (אין אסון חייב)
רש"י לפי הבנת תוספות מיתה לשמים נחשב מלומ"ל	מיתה לזה וממון לזה פטור ופליג על רבא דמחייב	מיתה לזה וממון לזה חייב ופליג על רב אשי דפוטר	קושית התוס על פרש"י (וי"ל מיתה על הגדיש וממון על הגדיש נקרא דחד)	מיתה וממון לנערה לבעל לבעל	מיתה לעדי הבעל וממון לבעל	⁴³ ?	?	?
ר"י לשיטת רש"י ב' מעשים נחשב מלומ"ל	ב' מעשים מחלוקת רב אשי ורבא	ב' מעשים מחלוקת רב אשי ורבא	מעשה אחד לכו"ע קלב"מ	מעשה אחד	?? קושית הרשב"א על הר"י לשיטת רש"י	מעשה אחד	מעשה רדיפה גורם מיתה וממון ??	מעשה אחד
ר"ת מלומ"ל תמיד פטור לבד מהזמה	קלב"מ	קלב"מ	קלב"מ נתקיים הזמה במקצת	קלב"מ	בעינן הזמה לכ"א	קלב"מ	קלב"מ	קלב"מ
ריב"א מלומ"ל תמיד חייב לבד מרודף	מיתה לשמים נחשב ממון ומיתה לאחד	תמיד חייב	מיתה לשמים נחשב ממון ומיתה לאחד	מיתה וממון לנערה	תמיד חייב	חייב מיתה לכאו"א	חייב מיתה לכאו"א	חייב מיתה לכאו"א

THINKING IT OVER

1. זר שאכל וכו' וקרע וכו' (who considered the case of פרש"י תוספות 1. asks on מיתה [since the מיתה is לשמים]),⁴⁴ from the case of המדליק את הגדיש

⁴² In these two cases it is מיתה לשמים; therefore it is considered מיתה וממון לאחד. See 'In summation' on page 3 of this תוספות.

⁴³ The simplest explanation may be that ריב"א agrees with the רש"י.

⁴⁴ See footnote # 1.

where it is (לשמים) ותשלומין לזה and nevertheless he is פטור; proving that מיתה וממון לאחד is considered מיתה וממון לאדם and מיתה לשמים never mentioned, rather רש"י stated: ואע"ג דמיתה לאו משום ממונא דניזק אתיא ליה: מיתה לשמים, meaning that if the חיוב ממון was not caused by the חיוב מיתה (as in the case of זר וכו' וקרע [where the חיוב ממון is because of וקרע and the חיוב מיתה is because the אכל]) there is no קלב"מ. Therefore there is no question from הגדיש את המדליק, since there the חיוב ממון stems from the very same act which causes the חיוב מיתה?!

2. The ר"י maintains in פרש"י that if the חיוב ממון and חיוב מיתה are caused by two acts, like בת פלוני בא על בת פלוני (the עדים are מחייב מיתה to him and ממון to her) the rule is נהרגין ומשלמין, since they could have testified separately either בת פלוני or בא על בת פלוני. However if they would testify נבעלה בת פלוני נבעלה (since she is a נערה המאורסה) and a חיוב ממון (loss of כתובה) with one מעשה; how can תוספות write that it is two acts?!⁴⁷

3. The ר"י maintains (in פרש"י) that if the חיוב מיתה and חיוב ממון are caused by one act (like מדליק גדיש) we say קלב"מ. The רשב"א rejects this, for by the זוממי זוממין the rule is נהרגין ומשלמין and there is no קלב"מ. Seemingly the cases are different. By מדליק גדיש the חיוב מיתה is for burning the גדיש of the בעל הגדיש for whom there is a חיוב ממון therefore there is קלב"מ. However by זוממי זוממין the חיוב מיתה is to the עדים and the חיוב ממון is to the בעל! How can the רשב"א compare the cases?!

⁴⁵ See footnote # 10.

⁴⁶ See footnote # 12

⁴⁷ סוכ"ד אות י and רע"א.

⁴⁸ See footnote # 13.

⁴⁹ See footnote # 19.

⁵⁰ The ר"י (presumably) merely meant to say that even when the חיוב מיתה is לשמים (like in all three cases of תרומה, תרומה ופלוני בא וכו'), nevertheless we can distinguish between one act (גדיש) and two acts (תרומה ופלוני בא וכו'), and not like תוספות who compared all מיתה לשמים (that it is considered מיתה וממון לא); however the ר"י (perhaps) never meant to say that there is no difference to whom the חיוב מיתה is!